לד א ב ג ד מיי' פ"ט מהל' משכב ומושב הלכה כב :

לה ה ו מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל' ה:

לו ז מיי' פ"ח מהלכות בכורים הלכה י סמג עשין קמא :

לז ח מיי' שם ופי"ג הלכה יב ופ"ו מהל' טומאת אוכלין הלכה ט : [נ"ל פכ"ט]

לח ט מיי' פ"ח מהלכות בכורים הלכה י ופי"א מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה טו :

בשעת הדחק והוינן בה *מאי לאחר שנזכר אילימא לאחר שנזכר דאין הלכה כרבי אליעזר אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כותיה אלא (לאו) דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר וכיון שנזכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כדי הוא רבי אליעזר *לסמוך עליו בשעת הדחק אי אמרת בשלמא לתרומה היינו דהואי תרומה בימי רבי אלא אי אמרת לקדש *קדש בימי רבי מי הואי כדעולא *דאמר עולא חבריא מדכן בגלילא הבאנמי בימי רבי ת"ש מעשה בשפחתו של רבן גמליאל שהיתה אופה ככרות של תרומה ובין כל אחת ואחת מדיחה ידה במים ובודקת באחרונה בדקה ומצאה טמאה ובאת ושאלה את רבן גמליאל ואמר לה כולן טמאות אמרה לו רבי והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת אמר לה א"כ היא טמאה וכולן טהורות קתני מיהת ככרות של תרומה א] מאי תרומה תרומת לחמי תודה תרומת לחמי תודה באפיה מאי בעיא דאפרשינהו בלישייהו וכיהא דאמר רב טובי *בר רב קטינא *לחמי תודה שאפאן ד' חלות יצא והוינן בה והא בעינן ארבעים *למצוה והא בעינן אפרושי תרומה מינייהו וכי תימא דמפריש פרוסה מכל חד וחד *אחד אמר רחמנא *שלא יטול פרוסה ואמרינן דאפרשינהו בלישייהו הכא נמי דאפרשינהו בלישייהו ת"ש שוב מעשה בשפחה של רבן גמליאל שהיתה גפה חביות של יין ובין כל אחת ואחת מדיחה ידיה במים ובודקת ובאחרונה בדקה ומצאה טמאה ובאת ושאלה לרבן גמליאל ואמר לה כולן טמאות אמרה לו והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת אמר לה אם כן היא טמאה וכולן טהורות אי אמרת בשלמא חדא דקדש וחדא דתרומה היא היינו דהדרה ושיילה אלא אי אמרת אידי ואידי דקדש למה לה למהדר ולשייליה מעשה שהיה בשתי שפחות היה לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא מעת לעת שבנדה *מטמאה בין לקדש ובין לתרומה ממאי מדלא קתני לה גבי מעלות א"ל רב נחמן והא תני תנא לקדש אבל לא לתרומה *קבלה מיניה רב שמואל בר רב יצחק *בחולין שנעשו על טהרת קדש ולא בחולין שנעשו על טהרת תרומה *תנן התם *נולד לה ספק טומאה עד שלא גלגלה תעשה בטומאה משגלגלה תעשה בטהרה עד שלא גלגלה תעשה בטומאה חולין נינהו *ומותר לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל משגלגלה תעשה בטהרה חולין המטבולין לחלה כחלה דמו *ואסור לגרום טומאה לחלה °תנא וחלתה

בשעת הדחק. שני בצורת היו ולא רצה להפסיד טהרות: אלא רבים פליגי עליה. ונטלין דברי היחיד והתחיל להתחרט ואמר כדי הוא כו': קדש בימי רבי מי הוה. כמה שנים היה אחר החורבן בסוף התנאים: חבריא מדכן בגלילא. חבירים שבגליל מטהרים יינם לנסכים ושמנן למנחו' שמא יבנה בהמ"ק בימיהם ולעולי קדש הוו. כך שמעתי כמומר בקדש • וכך היא שנויה(א): כולן טמאות. משום מעת לעת שבנדה: היא טמאה. משום פקידה לפקידה: תרומת לחמי תודה. ארבע חלות מד' מינין שבתודה נותנין לכהן דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה וגו': באפיה מאי בעיא. הא מ' חלות בעי לה למיפא והדר אפרושי ד' לתרומה ולארבעין לא מיקרו תרומה: ומשני דאפרשינהו בלישייהו. לעולם מאי תרומה תרומת לחמי תודה ודקאמר באפיה מאי בעיא כגון שהפריש לד' מהארבעים חלות בעיסתן ולאחר אפייתם כולן שחט תודה עליהן: שאפאן ד' חלות. עשר עשרונים של מתן אפאן כולן בחלה אחת וג' עשרונות ושליש שבחלות מנה אפאן בחלה אחת וכן של רקיקין וכן של רבוכה: הא בעינן מ'. במנחות ילפינן לה בפרק התודה (דף עו.) ואמאי יצא: ומשני למצוה. אבל עיכובא ליכא: והא בעי אפרושי תרומה. אחת מכל מין דהיינו א' מעשר וכיון דליכא עשר היאך יפריש: וכ"ת דמפריש פרוסה מכל. חלה מעט לכהן: אחד אמר רחמנא. והקריב ממנו אחד מכל קרבן וגו' ודרשינן במנחות (דף עז:) שלא יטול פרוסה לתרומת כהן: דאפרשינהו בלישייהו. נטל אחד מעשר לתרומה ותשע הנותרים לבעלים מכל מין ומין אפה בחלה אחת: גפה. סותמת בטיט בידיה ומדיחה ידיה מן הטיט: קבלה מיניה רב שמואל. לאו תיובתא מרב נחמן ואוקמא להא דקתני לקדש אבל לא לתרומה הכי קאמר בחולין שנעשו על טהרת קדש כו' אבל בתרומה ממש נהגא: נולד לה גרסי'. נולד בעיסה ספק טומאה: גלגול בחולין זהו גמר מלאכה לחלה: תעשה בטומאה. אם ירצה יטמאנה ביד דסוף סוף חלת ספק היא ולא תאכל: תעשה בטהרה. בכלים טהורים ואל יטמאנה ביד ואע"פ דסוף סוף חלתה אסורה אסור לטמאה ביד הואיל ונגמרה מלאכתה לחלה אסור לגרום לה טומאה ודאית דכתיב • ואני נתתי לך את משמרת תרומותי ודרשינן בבכורות (דף לד.) שתי תרומות במשמע טהורה ותלויה ואמר קרא שומרנה:

וחלתה

בשעת הדחק • פירש רש"י בשני בצורת ולא דק דבפירקין (לקמן דף ט:) אמר לאפ' רבנן מודו בשני בצורת וי"ל דהאי בשעת הדחק היינו אדם שנגע במגע לעת שבנדה ועשה מעשה טהרות לפני ראייתה ואחר הוראתו עסק בטהרות הרבה ולא דמי לשני בצורת כיון דמקודם לכן לא היתה שעת הדחק ואפ"ה בטהרות ע"י הוראת קשות ועוד י"ל שעת הדחק שהשואל הלך לו וזהו טורח גדול לרדוף אחריו כדאמר בפרק אע"פ (כתובות דף סב:) להכי אכשריה אלהא *מילי בחלא ולא אדרכיה :

דאפרשינהו בלישייהו • אף על גב דאין הלחם קדוש אלא משקרמו פניו בתנור ונשחט עליו הזבח (מנחות עח:) מ"מ קרי להו תרומה לפי שיהוו אותה לקרות לה שם תרומה לאחר אפייה ושחיטת הזבח והיתה מופרשת בלישייהו ולא לאחר אפייה משום דכשעודה עיסה יכול לעשותה עגות וגלוסקאות ונראה דקדושת (*הפת) איכא עלייהו ואסור לעשותה כחלות אחרות כדמשמע סוף פרק קמא דנדרים (דף יג') כחלת אהרן וכנין וכתרומתו מותרין ודייק הא כתרומת לחמי תודה אסור ומוקי דאפרשינהו בלישייהו ומדאסר הככר שהתפיס בלחמי תודה משמע דאיכא עליה קדושת *הפת בעודה עיסה :

בשפחתו של ר"ג • פירש רשב"ם דהיינו ר"ג הזקן דאמרינן בשילהי פ"ק דשבת (ד' טו') הלל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותן *לפני הבית ק' שנה ומיהו אין ראיות להוכיח שהוא ר"ג אלא ר"ג הזקן ויכול להיות שהוא ר"ג דיבנה חבירו של רבי אליעזר ורבי יהושע: **נולד** לה ספק טומאה עד שלא גלגלה • פירוש נולד לה ספק טומאה הנוהגת אף בחולין קודם גלגול יכול לגרום לה טומאה ודאית ואין לאסור משום משמרת תרומותי דקודם גלגול אכתי לא פתיכא ביה חלה כמו המפריש חלתו קמח דלא עשה ולא כלום והפסד כהן נמי ליכא כיון דנולד לה ספק טומאה כבר משנגלגלה תעשה בטהרה פירוש אם לאחר גלגול נולד לה ספק טומאה דלא שייך בחולין אלא בחלה תעשה בטהרה אע"ג דחלתה תליה וליכא הפסד כהן אסור לגרום לה טומאה משום משמרת תרומותי וה"ה דאפי' נולד לה ספק טומאה דשייכא אף לחולין דאסור לגרום טומאה אלא דמפרש בברייתא איזה ספק אמרו בספק חלה דאפילו בספק טומאה דלא שייכא בחולין חלתה תליה ואשמועינן חולין המטבולין לחלה כחלה דמו אבל אין לפרש דאיכא נמי שנולד לה ספק טומאה עד שלא גלגלה איירי נמי בספק חלה דהיינו בטומאה דלא שייכא בחולין ואע"ג דעדיין טהורה גמורה היא תעשה בטומאה ודאית דקודם גלגול אכתי לא איקרי טבולה לחלה ולא אסור משום משמרת תרומותי והפסד כהן נמי ליכא שיפריש עליה ממקום אחר דאין נראה דקרי ספק טומאה קודם גלגול כיון שטהורה גמורה היא ואם תאמר דאמר בעבודה זרה פ' רבי ישמעאל (דף נט ושם) אין בוצרין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה ויש פירוש שפירש רש"י בהם משום דאסור לגרום טומאה לתרומה משום משמרת תרומותי והשתא הלא אין קבע למעשר אלא עד שיקפה או עד שישלה והכא אמר עד שלא גלגלה תעשה בטומאה וי"ל דהתם אם הפריש אפילו קודם שיקפה או שישלה הוי תרומה כמו שהקדימו בשבלין אבל הכא אם הפריש חלה קודם גלגול הוי כמו הפריש חלתו קמח דאמר בהאיש מקדש (קדושין דף מו:) דלא עשה ולא כלום ולכך לא מיקריא טבולה לחלה (ועל פירוש הקונטרס קשה דבתוספתא דחלה מסיים בה הכי וכן פירות עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו בטומאה משנגמרה מלאכתן יעשו בטהרה • נ"י) או נמי יש לפרש דהתם נמי לא אסור משום משמרת תרומותי כפירש"י כיון דאכתי לא הוקבע לתרום אלא משום הפסד כהן אסר לה אבל הכא ככר נולד לה ספק וליכא הפסד כהן

[חגיגה כה.]

פ"א ל"ג

[ברכות פי וש"נ]

חגיגה כה:

[לקמן ט: עירובין מו.]

נליון הש"ס

גמ' קודש בימי רבי מי הואי • עי' משנה למלך פ"ג מהל' בית הבחירה הלכה א' : שם מטמאה בין לקדש ובין לתרומה • עי' זבחים לט ע"ב תד"ה מידי :

הנהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תרומה וכו' היא שנויה • נ"ב בדף כה :

[נדרים יג. פ"ש מנחות עי' ושם איתא בר רב קטינא]

מנחות עז: [פסחים לג נדרים יב:]

[סוטה שם גיטין ע"]

מוסף רש"י

בשעת הדחק. שני בצורת היו ואיכא הפסד טהרות (ערובין מו.).

מאי לאחר שנזכר. אילימא נזכר דלימא כפלוגתייהו הלכה כרבנן ונשנעשה המעשה לא היה זוכר ועכשיו נזכר, אמאי לא אהדר עובדא (שם).

אלא. הא דלא אהדר משום דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר. ומאי נזכר, לאחר שנזכר דרבים פליגי עליה, דהוי ליה למעבד כרבים, אמר כדי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק ולא אהדר עובדא (שם).

מדכן. מטהרין יינן ושמנן למזבח (חגיגה כה.).

לחמי תודה שאפאן ד' חלות. שהיו לו לעשות ארבעים ולא עשה כי אם ארבע, אחד מכל מין (מנחות עו.) אחד (המשך למטה)

הנהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מאי תרומה תרומת לחמי תודה • נ"ב עי' ספר ברכת הזבח למנחות דף עז ע"ב בד"ה בא"ד וכו' ודו"ק :

תוספי הרא"ש

לקנות ולא לבדיקה • אבל אי הוי מטמא מת בערית חייב אי שפירש בקישור הוישפיר שיעור אתיום לבדיקה כ"ש לענין אוכלת בתרומה: בשעת הדחק • פרש"י שנת בצורת • וליתא דהא רבנן מודו לקמן כפירקין בשנת בצורת אי הוכא דאפיש טהרות • אלא לא הוה כולי האי שעת הדחק כמו הנך דלקמן : והוינן בה מאי לאחר שנזכר הוה מצי למפשט בלא והוינן בה אלא משום דשילתא דתמיהא היא אם אין הלכה כר' אליעזר לפה סמך עליו בשעת הדחק הלכך נקט: לפרושי: דאפרשינהו בלישייהו • לא שקרא עליה שם והא בקרימת התנור ובשחיטת הזבח היא דקדשי ובתר הכי כתי' הרים אלא שיתרום לשם תרומה ולעשותם יפים ונאים לכבוד המצוה ואפשר אע"פ שיתרום יכול לשנותם דאכתי לא קדשי : הבא נמי דאפרשינהו בלישייהו • ולא הוו אלא חולין שנעשו על טהרת הקדש דאכתי לא קדשי • אי נמי לאחר שקרמו פניהם בתנור ושחטו עליהם הזבח ונטמאו כשהוציאתן מן התנור : מעשה שהיה בשתי שפחות היה • וקשה ה"ד שמשון מקצי לישני והוא בקדש והוא בחולין שנעשו על טהרת הקדש ודוחה ניחא מפני רהשתא קשה אפי' את"ל דשתי שפחות היה אמאי הוצרך לשנות אלו שני המעשים כיון דהכל איירי בענין אחר ותירץ ר"ם או הוה מוקמינן להו הכי הוה צריכינן לאוקמי והוא דהוות נפח חביות בחולין שנעשו על טהרת הקדש • וכיון דהוינן היה עדיין בחביות א"כ לא נתקדש עדיין בכלי ולא הוי אלא חולין שנעשו על טהרת הקדש • והוא עובדא דחביות היה באחרונה מדקתני בברייתא ושנו מעשה בשפחה • וא"כ הוה קשה כיון דאמר לא גבי קדש דכולן טהורות כ"ש בחולין שנעשו על טהרות הקדש • ולמה לה למהדר ולשיולי וליכא למימר דהוצרכה לישאל משום האחרונה דלא היתה יודעת כלל אם יש טומאה למפרע בחולין שנעשו על טהרת הקדש מ"מ כי אמר לה גבי חביות דכולן טמאות למה לה למהדר ולימא ליה והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת כיון דאמר' בקדש קאמר לה כולן טהורות כ"ש בחולין שנעשו על טהרת הקדש אבל אי קמייתא האי בתרומה ובתרייתא בחולין שנעשו על טהרת הקדש) מטמאה מעת לעת ולא מהניא בדיקה שבנתיים ולפי מאי דפירשתי לעיל דלא משכחת לה לחמי תודה דהוו קדש אלא כשחט עליו הזבח בקודם בתנור ניחא דלא בעי לשנויי הכי דלכתחלה אין שוחטין את התודה אם לא יהיה הלחם בעזרה דלא פליגי ר' יוחנן ור"ל בפרק התודה אלא בשוחט את התודה בדיעבד ולחמה חוץ לחומה דר' יוחנן מכשיר ור"ל פוסל • אבל לכתחלה אין שוחטין את התודה עד שיהא הלחם בעזרה ואשה בעזרה מניין הלכך הך דלחמי תודה נמי לא איירי אלא בחולין שנעשה על טהרת הקדש: תנן התם במסכת חלה נולד לה ספק טומאה עד שלא גלגלה תעשה בטומאה • פרש"י דבלאו הכי לא אכיל לה כהן כיון דנולד לה ספק טומאה משמע הא אם לא נולד בה ספק טומאה תיעשה בטהרה • ואין לפרש דה"ה נמי לא נולד לה ספק טומאה ומשום רבותא דסיפא נקטיה דאע"ג דמטמאת בספק תיעשה בטהרה • דהא בפרק הניזקין הנך גבי אשת חבר שמסייעת לאשת עם הארץ משתטיל מים לא תגע בה משום מסייע ידי עוברי עבירה ואפי' קודם גלגול ואין לומר משום דקסבר אסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל ומשתטיל מים והוכשרו לא תגע • דהא אמרינן התם רישא בטומאת חולין וסיפא בטומאת חלה ואמרי' נמי בירושלמי בלת דמתני' דע"ז דאין בוצרין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה משום דמסייע ידי עוברי עברה ומפרש טעמא דכתיב ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן • עשה שיתנו לאהרן בכהונו אלמא דאסור לטמאות החולין כדי להפסיד התרומה לכהן שלא

א) גרסת הל"ל שפיר סוף כשלו למשל דהאי מטמאה מעל"ע וכו' •

מוסף רש"י (המשך מלמעלה) מחלה ואחד ממצן ואחד מרקיקין ואחד מרבוכה, דארבע מינין יש בכהן (שם מכמ"י). והא בעינן ארבעים. דארבעים חלות מיבעי ליה למיפי, עשרה מכל מין, ומשני למצוה. דמלתו היו ארבעים אבל אי אפאן בארבע חלות גדולות מכל מין אחת יצא (נדרים יג:). והא בעינן אפרושי תרומה מינייהו. דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה, והך תרומה אמרינן דהוייא אחת מעשרה (מנחות עז.) שנוטל אחד מכל מין ומאכלה לכהנים כדכתיב (ויקרא שם) לכהן הזורק את הדם לו יהיה והשאר נאכל לבעלים (מנחות שם מכמ"י). דמפריש פרוסה מכל חד וחד. מכל אחת של ד' חלות (מנחות שם). אחד אמר רחמנא. אחד מכל קרבן תרומה לה' לכהן הזורק וגו', ארבעת מינין היו בה של עשר עשר חלות ומכל מין ומין נוטל אחד לכהן והשאר לבעלים, וכתיב אחד שלא יטול לו פרוסה (פסחים לז:) אחד שלם משמע (מנחות שם מכמ"י). דאפרשינהו בלישייהו. כל זמן שהן עיסה ועוד עשה החלות שלמות, דלא הוי פרוס (מנחות שם). דמכל מין ומין הפריש קודם אפיה לתרומה ואח"כ אפה לשיריים, והשתא שקיל תרומה שלימה מכל קרבן, דלופה חלה ממה שנטל מכל מין ומין (נדרים יג:).